

Protokoll

Mellomkirkelig råd (MKR)

5.-6.03.2015

Kirkens Hus, Oslo

Til stede:

Erling J. Pettersen (leder/BMs representant), Leif Christian Andersen (unntatt sakene 2 (NKR), 3 og 4), Marianne H. Brekken, Stephanie Dietrich (TN-leder) (under sakene 1, 2 (unntatt NKR), 3.5, 5 og 9), Kjetil Drangsholt, Ingjerd Hedberg (vara for Hilde Nygaard Ihle) (unntatt sakene 1 og 2 (unntatt NKR), Oddhild Johnsen Klevberg, Kjell Nordstokke (under sakene 1, 2 (unntatt NKR), 3.5, 5 og 9), Anne-Lise Brenna Ording, Eilert Rostrup (KISP-leder) (under sakene 1, 2 (unntatt NKR), 3.5, 5 og 9), Kristine Sandmæl, Bjørn Solberg, Andreas Henriksen Aarflot (KEK-representant) (under sakene 1, 2 (unntatt NKR), 3.5, 5 og 9) og Ann-Mari Aas (unntatt sakene 3 og 4)

Forfall:

Helga Haugland Byfuglien (LVF-representant), Cathrine Waaler Halstensen, Anne Marie Helland (KNs representant), Hilde Nygaard Ihle og Jenny Skumsnes Moe (LVF-representant)

Til stede fra sekretariatet:

Berit Hagen Agøy (generalsekretær), Liv Janne Dehlin, Knut Hallen, Janne Dale Hauger, Jens-Petter Johnsen, Gina Lende, Susanne Lende, Einar Tjelle og Jon Aalborg

Gjester:

Ørnulf Steen, Anne Hege Grung, Benedicte Kivle, Knut Vollebæk, Raag Rolfsen, Lemma Desta og Kristin Graff-Kallevåg

Den 5. mars var det - som del av rådsmøtet - en samling med representanter fra Den norske kirke i internasjonale økumeniske organisasjoner.

Den nye generalsekretæren i Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandet, Ørnulf Steen, orienterte på møtet den 5. mars om Sjømannskirkens økumeniske arbeid.

Som vanlig ble hver sak presentert av en saksordfører. Møtet ble ledet av MKRs leder Erling J. Pettersen.

Saksliste

- Sak MKR 01/15: Protokoller
- Sak MKR 02/15: Saker i de økumeniske organisasjonene
- Sak MKR 03/15: Orienteringssaker
- Sak MKR 04/15: Referatsaker
- Sak MKR 05/15: Årsrapport 2014 for de sentralkirkelige råd
- Sak MKR 06/15: OVF 2015 – Fordeling av OVF-midler til søsterkirker og økumeniske organisasjoner
- Sak MKR 07/15: KM-sak om Religionsmøte og religionsdialog
- Sak MKR 08/15: Strategiplan for likestilling mellom kjønn i Den norske kirke 2015-2023
- Sak MKR 09/15: Reformasjonsmarkeringen 2017
- Sak MKR 10/15: Klimasaker
- Sak MKR 11/15: Oppnevning av varamedlem i Dnks nord/sør-informasjon ut 2015
- Sak MKR 12/15: Eventuelle uttalelser

1. Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd 27.-28. november 2014

Vedtak:

Protokollen ble godkjent.

2. Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg 28. januar 2015

Vedtak:

Protokollen tas til etterretning.

MKR 02/15 Saker fra de økumeniske organisasjonene

Norges Kristne Råd (NKR)

Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd tar protokoll fra styremøte i Norges Kristne Råd 03.02.15 til orientering.
2. Mellomkirkelig råd tar sakspapirene for Norges Kristne Råds årsmøte i 2015 til orientering.

Konferansen av europeiske kirker (KEK)

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar Rapport fra møte i eksekutivkomiteen i CCME 1.-2. desember, generalforsamling i Church and Society Commission 3.-4. desember og styremøte i KEK 4.-6. desember 2014 i Brussel/Leuven til orientering.

Community of Protestant Churches in Europe (CPCE)

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar disse rapportene til orientering:

Rapport fra CPCE-konsultasjon i Elspeet, Nederland 5.-8.2.15

Rapport fra CPCEs andre europeiske synodemøte i Budapest, Ungarn, 30. januar–1. februar 2015

Kirkenes verdensråd (KV)

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar følgende saker til orientering:

Rapport fra konsultasjon om «Livets økonomi», Chennai, India, 26.-30. oktober 2014
Orienteringen om KVs sentralkomitémøte juni 2016 i Trondheim
Muntlig orientering om møte i WCC Reference Group for Pilgrimage of Justice and Peace, Bossey, Genève, 22.-26. februar 2015

Det lutherske verdensforbund (LVF)

MKR's behandling:

Generalsekretæren redegjorde for en vanskeligere økonomisk situasjon for LVF og KV pga. valutaendringer som gjør sveitserfrancen svært dyr.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken og følgende dokumenter til orientering:

Report on the International Consultation on Religion and Development, 15-18 December 2014, Berlin

Programskisse for kirkelederkonferansen i Trondheim 11.-14. mai 2015

Rapport fra møte i komiteen for LVFs World Service, Montreux, Sveits, 20.-21.01.2015

Porvoo-fellesskapet av kirker

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar rapporten fra 27. Porvoo Consultation on Economics and Ethics 30. november 2014 i Bad Boll, Tyskland, til orientering.

MKR 03/15 Orienteringssaker

1. Årsplan 2015 for de sentralkirkelige råd
2. Den norske kyrkja og menneskerettar
3. Rapporter fra reiser til Sri Lanka oktober 2014 og 16.-19. februar 2015
4. Oversikt over oppnevninger i MKR i 2015
5. Økumenisk rapport 2014 fra Sjømannskirken
6. Nigeria – Boko Haram
7. Årsrapport for Samarbeidsråd for tros- og livssynssamfunn 2014
8. Konvertitter (*muntlig*)
9. Kirkevalget (*muntlig*)
10. Nordisk-baltisk sekretærmøte (*muntlig*)
11. Årsrapport for Samarbeidsråd for tros- og livssynssamfunn 2014

MKR's behandling:

I tillegg ble det gitt en muntlig orientering fra generalsekretærens deltagelse på møte i Middle East Council of Churches, 2.-5. mars i Beirut, etterfulgt av en samtale om de kristnes situasjon i Midtøsten og MKR's kommunikasjonsmuligheter og -utfordringer i forbindelse med dette temaet.

Bjørn Solberg orienterte fra Borg bispedømmes besøk til Den evangelisk-lutherske kirke i Jordan og Det hellige land.

MKR-03/15 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar sakene til orientering.

MKR 04/15 Referatsaker

1. Protokoll fra møte i Teologisk nemnd 6.-7. november 2014
2. Protokoll fra møte i KATLUSA 26. november 2014
3. Protokoll fra møte i Nådens fellesskap 17.11.2014
4. Referat fra møte i SMM 10. desember 2014.
5. Referat fra kontaktgruppen med Buddhistforbundet 4. desember 2014
6. Protokoll fra møte i Kirkerådet 11.-12.12.2014 og 29.-30.01.2015
7. Protokoll fra møte i kontaktgruppa med Islamsk Råd 11.02.2015
8. Protokoll fra møte i Samisk Kirkeråd 8.-9. desember 2014
9. Protokoll fra årsmøte i Samarbeidsråd for tros- og livssynssamfunn 26. februar 2015

MKR-04/15 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar referatsakene til orientering.

MKR 05/15 Årsrapport 2014 for de sentralkirkelige råd

MKR's behandling:

Sekretariatet bes rette opp noen små språklige endringer i dokumentet.

Det framkom ønske om en mer fyldig melding fra MKR til KR/KM for å synliggjøre bedre MKR's omfattende arbeidsfelt.

MKR-05/15 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd godkjenner årsrapporten 2014 for Mellomkirkelig råds virksomhet i 2014 med noen små språklige endringer samt følgende endring på s. 25, slutten av nest siste avsnitt: *«På grunn av koblingen til OVF-midlene har Dnk ikke betalt hele kontingentene til de økumeniske organisasjonene»*. Årsrapporten oversendes Kirkerådet for endelig vedtak.
2. MKR ber sekretariatet neste gang utarbeide en mer omfattende narrativ årsrapport i tillegg til rapporten fra de sentralkirkelige råd.

MKR-06/15 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd ber Kirkerådet, i forbindelse med revideringen av 2015-budsjettet, sørge for at Den norske kirke betaler kontingentene til de økumeniske organisasjonene fullt ut (ifølge «fair membership fee»).
2. Mellomkirkelig råd ber Kirkerådet i framtidige budsjetter legge inn hele kontingentbeløpene til de økumeniske organisasjonene.
3. Mellomkirkelig råd tildeler kontingenter til følgende organisasjoner med denne interne fordeling:

Kirkenes verdensråd	kr 1 530 000
Det lutherske verdensforbund	kr 1 525 000
Ecumenical Advocacy Alliance	kr 5 000
Konferansen av europeiske kirker (KEK)	kr 335 000
Churches Commission on Migrants in Europe	kr 50 000
Menneskerettighetsfondet	kr 90 000
Leuenberg Kirkefelleskap (CPCE)	kr 40 000
Kirkelig Fredsplattform	kr 28 000
Flerkulturelt kirkelig nettverk	kr 50 000
Norges Kristne Råd	kr 334 000
Sum	kr 3 987 000

4. Mellomkirkelig råd tildeler til generalforsamlinger og delegasjonsutgifter kr 1 080 000

5. Mellomkirkelig råd tildeler innenfor del I (50 %) til KV og LVF kr 921 650

a) Mellomkirkelig råd tildeler til prosjekter i regi av Kirkenes verdensråd og KEK kr 460 825 med følgende interne fordeling:

1. M23- Mission from the margins - indigenous and migrants	kr 237 100
2. YYG1- General Secretariat – Ecum. Movement 21 st century	kr 47 500
3. YU1 - Faith and Order - Called to be the one church	kr 81 500
4. YT501- Bossey Ecumenical Institute	kr 51 400
5. Konferansen av europeiske kirker: 50/50-fordeling mellom Church and Society og Migrantkommisjonens arbeid	kr 43 325
Sum	kr 460 825

b) Mellomkirkelig råd tildeler til prosjekter i regi av Det lutherske verdensforbund kr 460 825 med følgende interne fordeling:

1. Tilskudd til "The LWF Foundation-Endowment Fund"	kr 200 825
2. Ecumenical Dialogue and Relations, PGS003	kr 180 000
3. Institute for Ecumenical Research, Strasbourg. Utgifter til deltakelse fra kirkene i sør til det internasjonale økumeniske seminar.	kr 80 000
Sum	kr 460 825

c) Mellomkirkelig råd gir sekretariatet fullmakt til å foreta nødvendige justeringer i tildelingen dersom endringer i de enkelte prosjekter gjør det nødvendig. Totalbeløpene til hver organisasjon skal ikke endres.

6. Mellomkirkelig råd tildeler innen del II (40 %)

kr 737 320

til støtte til søsterkirker og partnerorganisasjoner i henhold til saksorienteringen og de endringer som framkom i møtet.

7. Mellomkirkelig råd tildeler innen del III (10 %) til bygging av vennsksrelasjoner med søsterkirker følgende beløp og fordeling:

kr 184 330

Oslo bispedømme	8/33	Kr 44 700
Borg bispedømme	8/33	Kr 44 700
Stavanger bispedømme	7/33	Kr 39 000
Nidaros bispedømme	10/33	Kr 55 930
	Sum	Kr 184 330

MKR 07/15 KM-sak om Religionsmøte og religionsdialog

Samandrag

Samfunnet vårt er meir og meir fleirreligiøst og har fått fleire transnasjonale eller multinasjonale trekk. Det tyder at Den norske kyrkja ikkje lenger kan velja *om* ho skal relatera seg til eit religiøst (og kulturelt) mangfald, men heller må reflektera over *korleis* ho skal gjera det. Når stoda er slik, er det viktig å gje interreligiøs dialog brei og sterk kyrkjeleg legitimitet. Kyrkja må stadfesta aktivitetar og refleksjonar som går føre seg på feltet, og oppmuntra til djupare og vidare handling og tenking. Det å engasjera seg i interreligiøst dialogarbeid er å ta eit samfunnsansvar, og det er ein del av kyrkja sitt kall.

Mellomkyrkjeleg råds sekretariat arbeider med ei sak om religionsdialog og -teologi til KM 2016. Vi ynskjer med dette å leggja fram for MKR ei orientering om arbeidet så langt og samstundes be om synspunkt og innspel til det vidare arbeidet.

Dette dokumentet fortel om bakgrunnen og referansar for saka og klargjer saksgangen vidare. Det diskuterer ymse innsteg til sjølv temaet, drøfter omgrepet «religionsteologi», går vidare med ting ein konkret kan ta opp i tenkinga omkring dialogarbeid og diskuterer så på kva nivå - både strukturelt og sosialt/fagleg - ein god religiøs dialog kan skje. Til sist kjem vi med nokre konkrete framlegg og innspel med sikte på å fremja dialogarbeid i kyrkja både sentralt og lokalt.

MKR's handsaming:

Saksframlegget vart diskutert i rådet i to sesjonar. Det vart gjort greie for kva som har skjedd med emnet tidlegare i KR, KM og MKR, saman med saksgangen slik han er tenkt vidare.

Saka vart sendt attende til sekretariatet for vidare arbeid ut ifrå merknadene nedanfor. Ho skal leggjast fram for KR og MKR i deira møte i september 2015 for ny diskusjon og innspel, før ho vert gjort endeleg ferdig for oversending til Kyrkjemøtet i MKR og KR's møter seinhaustes.

MKR-07/15 Vedtak:

Mellomkyrkjeleg råd har desse innspela til saka:

- Den norske kyrkja har ikkje noko mål om å etablera ein heilskapleg religionsteologi. Det må vera rom for fleire posisjonar, og ein skal ikkje vedta ei rett «lære». Hovudsiktet er at ein reflekterer over kva eiga tru seier om korleis vi møter andre med ei anna tru, og kva andre si tru kan få meg til å skjønna betre om mi eiga.
- Dialog handlar om sjølvforståinga til kyrkja: ho lever i, av og med relasjonar både internt og eksternt. Ein bør vurdere om religionsdialog bør inn i t.d. diakoni- eller trusopplæringsplanen, og gjera dialog til ei sak det skal rapporterast om frå kyrkjelydane på rutinebasis for å gjera arbeidet betre synleg og gi det forankring.
- Dialog må ikkje reduserast til reiskap for noko anna (t.d. kamp mot ekstremisme), men få leva i eigen rett. Samstundes er det ei sak der ein kan posisjonera seg opp mot det offentlege og politikarane, noko som kan vera ein krevjande balansegang.
- Ein må hindra at dialogarbeidet i kyrkja vert elitistisk, og at det oppstår eit skilje mellom akademisk dialogarbeid og praktisk arbeid i kyrkjelydane. Kyrkja bør vektleggja dialogisk arbeid gjennom diakoni («diapraksis»), kontakt med skular, praktisk erfaringsutveksling og fellesarrangement av ulike slag.
- Det er vanskeleg å sjå for seg at det vert oppretta stillingar dediserte til dialog t.d. på bispedømmeplan. Samstundes vil det vera godt om ein kan kopla dialog på t.d. KV's arbeid med «Pilgrimage of Justice and Peace» globalt, og diakoni og trusopplæring lokalt. Det vil krevja at nokon arbeider regionalt eller nasjonalt.
- MKR og KM's arbeid med religionsdialog bør haldast i lag med Bispemøtet sitt meir praktisk-liturgiske arbeid med ordningar for livsritar og liknande i ein multireligiøs røyndom, som er venta ferdig seint i 2016.
- Kjønnsperspektivet er alltid viktig, også i dialogisk arbeid.

MKR 08/15

Strategiplan for likestilling mellom kjønn i Den norske kirke 2015-2023

MKR's behandling:

Følgende momenter kom fram i samtalen:

- Strategiplanen oppleves som lettlest og tilgjengelig, og likestillingstesten oppleves som et positivt verktøy. Det ble også nevnt at det er ønskelig at strategiplanen tar høyde for ulike oppfatninger av familiebegrepet.
- Det poengteres at det ikke har blitt gjennomført noen omfattende evaluering av likestillingsplanen, og det har heller ikke blitt tilført flere ressurser på feltet.
- Det er behov for en begrepsavklaring i sakspapirene og strategiplanen. Eksempelvis er det uklart om begrepet «kjønn» refererer til sosialt konstruerte kjønnsroller (på engelsk: «gender») eller biologiske kjønnsforskjeller (på engelsk: «sex»).
- Samfunnsdebatter knyttet til kjønn, likestilling og inkludering har endret seg siden Den norske kirke begynte å lage egne planer for kjønn og likestilling på 1990-tallet. Rådet mener at denne utviklingen ikke i tilstrekkelig grad er reflektert i strategiplanen. Dette gjelder for eksempel det nesten utelukkende fokuset på menn og kvinner, snarere enn et bredere fokus på likestilling, inkludering og mangfold. I tillegg etterlyser Rådet en oppdatert liste over milepæler for inkludering og mangfold, slik som innføring av fedrepermisjon, samt likekjønnet partnerskap og ny ekteskapslov.
- Flere hadde kritiske innvendinger til strategiplanens kjønnsoppløsende språk, altså fokuset på «kvinner og menn, jenter og gutter», snarere enn å anerkjenne at mange ikke identifiserer seg som hverken mann eller kvinne. (Noen eksempler på dette kan være transpersoner, også kalt «trans» (som enten identifiserer seg som et annet kjønn enn deres biologiske kjønn, eller som ikke definerer seg som hverken mann eller kvinne), og personer med ikke-typisk kjønnsutvikling, også kalt «intersex».)
- Det er positivt at internasjonale utfordringer synliggjøres, samtidig som Den norske kirke opprettholder fokus på å feie for egen dør.
- Det er positivt at det oppfordres til å fokusere på kjønn og likestilling i økumenisk og interreligiøst arbeid (jf. strategiplanen, s. 4). Strategidokumentet bør tydeliggjøre at denne dialogen også bør finne sted lokalt i Den norske kirke, og ikke bare på nasjonalt plan.
- Rådet mener det er behov for grundigere behandling av saken, og at denne saken tas opp i Kirkemøtet, da dette er en plan som angår hele Den norske kirkes virksomhet.

MKR-08/15 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd merker seg at gjeldende plan ikke er evaluert, og at det heller ikke har blitt tilført ressurser til oppfølgingen av planen.
2. Mellomkirkelig råd foreslår for Kirkerådet at saken sendes tilbake til sekretariatet for en grundigere behandling, og at den kommer tilbake til MKR og KR senere i år.
3. Mellomkirkelig råd mener at denne planen angår hele Den norske kirkes virksomhet og derfor må behandles av Kirkemøtet.

MKR's behandling:

Kjell Nordstokke er leder for forberedelseskomiteen for LVFs generalforsamling i Namibia i mai 2017. Generalforsamlingen blir et internasjonalt høydepunkt i reformasjonsjubileet. Sluttrapporten fra planleggingskomiteen legges fram for rådet i LVF i juni. Samtidig skal profildokumentet fra Dnks hovedkomité spisses og arbeides med nå i vår. Det vil derfor være nyttig å ta opp igjen denne saken i september.

MKR-09/15 Vedtak:

Informasjonen tas til orientering. MKR får saken tilbake til ny behandling i september 2015.

MKR's behandling:

Det ble orientert om ulike prosesser som gjelder klimasaker som Den norske kirke er involvert i. Mange viktige prosesser skjer i 2015. Arbeidet med Den norske kirkes egen klimamelding er viktig for vår egen troverdighet og engasjement på området. Det ble i samtalen blant annet understreket at etikken og menneskerettighetsdimensjonen er viktig i dette arbeidet. Mobilisering fram mot Paris og COP 21 er viktig. Samtidig er det viktig å tenke lenger framover enn bare 2015. Rådet er opptatt av at det brukes ulike kommunikasjonsformer og arenaer i forhold til de ulike målgruppene.

MKR-10/15 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd tar informasjonen til orientering.
2. Mellomkirkelig råd mener at Klimameldingen for Den norske kirke er et godt dokument og oppfordrer til aktiv bruk og konkret oppfølging i menigheter og bispedømmer.
3. Mellomkirkelig råds medlemmer vil følge opp deltakelse i Klimapilegrim 2015 og Skaperverkets dag i sine bispedømmer.
4. Mellomkirkelig råd ber sekretariatet merke seg følgende innspill i mobiliseringen fram mot COP 21 i Paris:
 - Prioritere mobilisering gjennom økumenisk og interreligiøst koordinert samarbeid
 - Bruke språk som kommuniserer i ulike miljøer, som f.eks. overfor næringslivet og i kirkelige og politiske sammenhenger
 - Viktigheten av bønn og spiritualitet også i dette arbeidet
 - Glede over skaperverket
 - Erfaringer fra Changemaker
 - Legge til rette for kreativitet i bispedømmene

- Mobiliseringen gjennom Klimapilegrim og fram mot COP 21 Paris må inngå i et langsiktig kirkelig klimaarbeid

MKR 11/15: Oppnevning av varamedlem i Dnks nord/sør-informasjon ut 2015

MKR-11/15 Vedtak:

Andreas Ihlang Berg oppnevnes som varamedlem i Utvalget for Den norske kirkes nord/sør-info for den resterende delen av oppnevningsperioden 2012-2015.

MKR 12/15 Eventuelle uttalelser

MKR-12/15 Vedtak:

Mellomkirkelig råd vedtar uttalelsene

«Slå ring rundt jødene!».

«Norge må ta større ansvar for å løse den humanitære krisen i Middelhavet»

- Uttalelsene følger vedlagt protokollen

Neste møte i MKR:**10.-11. september 2015**

Foreløpige møtedatoer i 2016:

3.-4. mars

29.-30. september

29.-30. november

Disse datoene må samordnes med kirkerådsmøtene, og endelige datoer bekreftes senere.

Vedlegg:

Uttalelser:

«Slå ring rundt jødene!».

«Norge må ta større ansvar for å løse den humanitære krisen i Middelhavet»